
EBA/GL/2024/06

---

6. 6. 2024.

Smjernice

---

o minimalnom sadržaju mehanizama upravljanja za izdavatelje
tokena vezanih uz imovinu

Obveze usklađivanja i izvješćivanja

Status ovih smjernica

1. Ovaj dokument sadržava Smjernice izdane na temelju članka 16. Uredbe (EU) br. 1093/2010¹. U skladu s člankom 16. stavkom 3. Uredbe (EU) br. 1093/2010 nadležna tijela kako su definirana u članku 3. stavku 1. točki 35. podtočki (a) Uredbe (EU) 2023/1114 na koja se primjenjuju smjernice i financijske institucije moraju uložiti sve napore kako bi se uskladile sa smjernicama.
2. U smjernicama se iznosi EBA-ino stajalište o odgovarajućim nadzornim praksama unutar Europskog sustava financijskog nadzora ili o tome kako bi se pravo Unije trebalo primjenjivati u određenom području. Nadležna tijela kako su definirana u članku 4. stavku 2. Uredbe (EU) br. 1093/2010 na koja se smjernice primjenjuju trebaju se s njima uskladiti tako da ih na odgovarajući način uključe u svoje prakse (npr. izmjenama svojeg pravnog okvira ili nadzornih postupaka), uključujući u slučajevima kada su smjernice ponajprije upućene institucijama.

Zahtjevi izvješćivanja

3. U skladu s člankom 16. stavkom 3. Uredbe (EU) br. 1093/2010 nadležna tijela moraju obavijestiti EBA-u o tome jesu li usklađena ili se namjeravaju uskladiti s ovim smjernicama ili, u suprotnome, navesti razloge za neusklađenost do 20.11.2024. U slučaju izostanka obavijesti unutar tog roka, EBA će smatrati da nadležna tijela nisu usklađena. Obavijesti se dostavljaju podnošenjem obrasca koji je dostupan na mrežnom mjestu EBA-e s naznakom „EBA/GL/2024/06”. Obavijesti trebaju slati osobe s odgovarajućim ovlastima za izvješćivanje o usklađenosti u ime svojih nadležnih tijela. Svaka se promjena statusa usklađenosti isto tako mora prijaviti EBA-i.
4. Obavijesti će se objaviti na mrežnom mjestu EBA-e u skladu s člankom 16. stavkom 3.

---

¹ Uredba (EU) br. 1093/2010 Europskog parlamenta i Vijeća od 24. studenoga 2010. o osnivanju europskog nadzornog tijela (Europskog nadzornog tijela za bankarstvo), kojom se izmjenjuje Odluka br. 716/2009/EZ i stavlja izvan snage Odluka Komisije 2009/78/EZ (SL L 331, 15.12.2010., str. 12.).

Predmet, područje primjene i definicije

Predmet

5. U skladu s člankom 34. stavkom 13. Uredbe (EU) 2023/1114, ovim se smjernicama utvrđuje minimalni sadržaj mehanizama upravljanja za izdavatelje tokena vezanih uz imovinu (engl. *asset-referenced tokens*, ART), posebno u pogledu instrumenata za praćenje rizika², planova kontinuiteta poslovanja, mehanizma unutarnje kontrole i revizija, uključujući minimalnu dokumentaciju koja se upotrebljava u revizijama.

Područje primjene

6. Ove se smjernice primjenjuju u trenutku izdavanja odobrenja za rad i na kontinuiranoj osnovi na nadležna tijela, kako su definirana u članku 3. stavku 1. točki 35. podtočki (a) Uredbe (EU) 2023/1114, i na izdavatelje ART-ova.
7. Smjernice se primjenjuju na sve izdavatelje ART-ova, neovisno o njihovim postojećim strukturama uprave.
8. Svako upućivanje na upravljačko tijelo uključuje i izdavatelje ART-ova koji su pravne osobe kojima upravlja samo jedna fizička osoba.
9. Izdavatelji ART-ova trebaju se uskladiti, a nadležna tijela trebaju osigurati da su izdavatelji ART-ova usklađeni s ovim smjernicama, uključujući, ako je to primjenjivo, na razini cijele grupe.

Adresati

10. Ove smjernice upućene su nadležnim tijelima kako su definirana u članku 3. stavku 1. točki 35. podtočki (a) Uredbe (EU) 2023/1114.
11. Ove su smjernice upućene i izdavateljima ART-ova kako su definirani u članku 3. stavku 1. točki 10. Uredbe (EU) 2023/1114 i ART-ova kako su definirani u članku 3. stavku 1. točki 6. te Uredbe. Ako je izdavatelj ART-ova kreditna institucija, treba ispunjavati zahtjeve iz glave I., glave V. odjeljaka 12, 12.1., 12.2. i 12.3. te glave VI. i glave VII. u vezi sa zahtjevima utvrđenima u Direktivi 2013/36/EU i smjernicama EBA-e o internom upravljanju.³

---

² Svako upućivanje na rizike u ovim smjernicama treba obuhvaćati sve rizike kojima su izdavatelji ART-ova izloženi ili bi mogli biti izloženi, uključujući rizike od pranja novca i financiranja terorizma.

³ [Smjernice o internom upravljanju na temelju Direktive 2013/36/EU](#)

Definicije

12. Ako nije drukčije naznačeno, pojmovi upotrijebljeni i utvrđeni u Uredbi (EU) 2023/1114, Direktivi 2014/65/EU, „Smjericama EBA-e o mehanizmima internog upravljanja za investicijska društva na temelju Direktive IFD⁴” i Uredbi (EU) 2022/2554 imaju isto značenje u ovim smjericama. Osim toga, za potrebe ovih smjernica primjenjuju se sljedeće definicije:

Grupa	znači grupa kako je definirana u članku 2. točki 11. Direktive 2013/34/EU ⁵ .
Operativna otpornost	znači mogućnost izdavatelja ART-ova da obavlja ključne ili važne funkcije unatoč poremećajima.
Operativni rizik	znači operativni rizik iz članka 4. stavka 1. točke 52. Uredbe (EU) 575/2013.
Upravljačko tijelo u nadzornoj funkciji	znači, ako je osnovano, upravljačko tijelo čija je uloga nadzor i praćenje donošenja upravljačkih odluka.
Upravljačko tijelo u upravljačkoj funkciji	znači upravljačko tijelo čija je uloga učinkovito upravljanje izdavateljem ART-ova i obuhvaća osobe koje upravljaju njegovim poslovanjem.

Provedba

Datum početka primjene

13. Ove se smjernice primjenjuju od 20.12.2024.

⁴ [Smjernice o internom upravljanju na temelju Direktive \(EU\) 2019/2034](#)

⁵ [Direktiva 2013/34/EU o godišnjim financijskim izvještajima, konsolidiranim financijskim izvještajima i povezanim izvješćima za određene vrste poduzeća](#)

Smjernice

Glava I. – Primjena načela proporcionalnosti

14. Izdavatelji ART-ova i nadležna tijela trebaju pri primjeni i provedbi ovih smjernica uzeti u obzir načelo proporcionalnosti kako bi se osiguralo da su mehanizmi upravljanja usklađeni s pojedinačnim profilom rizičnosti izdavatelja ART-ova i grupe, ako je primjenjivo, primjereni njihovoj veličini i unutarnjoj organizaciji, relevantni za njegov poslovni model, prikladni s obzirom na prirodu, opseg i složenost njegovih aktivnosti te dostatni za učinkovito postizanje ciljeva primjenjivih regulatornih zahtjeva i odredaba.
15. Za potrebe primjene načela proporcionalnosti te kako bi se osigurala odgovarajuća provedba zahtjeva u pogledu upravljanja iz Uredbe (EU) 2023/1114, kako su dodatno utvrđeni u ovim Smjernicama, izdavatelji ART-ova i nadležna tijela trebaju uzeti u obzir sljedeće kriterije:
- a. veličinu izdavatelja ART-ova u smislu ukupne bilance;
  - b. pravni oblik izdavatelja ART-ova;
  - c. je li izdavatelj ART-ova uvršten na burzu ili ne;
  - d. klasifikaciju izdanog ART-a kao značajnog ili neznačajnog u skladu s člancima 43. i 44. te člancima 56. i 57. Uredbe (EU) 2023/1114;
  - e. specifičnosti, volumen i broj izdanih ART-ova;
  - f. jesu li izdani ART-ovi uvršteni za trgovanje;
  - g. mehanizam konsenzusa koji se upotrebljava za izdavanje i potvrđivanje ART-ova;
  - h. prirodu i složenost svih poslovnih aktivnosti;
  - i. vrstu odobrenih aktivnosti i usluga koje se obavljaju;
  - j. obavljaju li se prekogranične aktivnosti i veličinu poslova u svakoj jurisdikciji;
  - k. veličinu pričuve imovine;
  - l. vrstu i složenost imovine uz koju je token vezan;
  - m. jesu li imatelji ART-a mali imatelji ili ne;
  - n. angažiranje trećih subjekata kao pružatelja usluga;

- o. korištene distribucijske kanale, uključujući one koje stavljaju na raspolaganje treći subjekti kao pružatelji usluga; i
  - p. postojeće sustave informacijske i komunikacijske tehnologije (IKT), uključujući mjere za osiguravanje kontinuiteta poslovanja i angažiranje trećih subjekata u području IKT-a, kako je navedeno u članku 34. stavku 5. prvom podstavku točki (h) Uredbe (EU) 2023/1114.
16. Izdavatelji ART-ova kojima upravlja samo jedna fizička osoba trebaju imati uspostavljene alternativne mehanizme kojima se osigurava dobro i razborito upravljanje takvim izdavateljima i primjereno uzimanje u obzir mehanizama upravljanja, među ostalim osiguravanjem primjerenih sustava provjere i ravnoteže u donošenju odluka.

Glava II. – Uloga i sastav upravljačkog tijela

1. Uloga i odgovornosti upravljačkog tijela

17. U skladu s člankom 34. Uredbe (EU) 2023/1114 upravljačko tijelo izdavatelja ART-ova mora definirati, nadgledati i biti odgovorno za primjenu pouzdanih mehanizama upravljanja kojima se osigurava učinkovito i razborito upravljanje izdavateljem i interesima nositelja ART-ova, uključujući razdvajanje dužnosti i utvrđivanje, sprečavanje i upravljanje sukobima interesa unutar izdavatelja ART-ova u skladu s člankom 32. Uredbe (EU) 2023/1114.
18. Dužnosti upravljačkog tijela trebaju biti jasno definirane, pri čemu treba razlikovati, ako je primjenjivo, dužnosti upravljačke (izvršne) funkcije i nadzorne (neizvršne) funkcije. Odgovornosti i dužnosti upravljačkog tijela trebaju se opisati u pisanom dokumentu, a upravljačko tijelo treba ih propisno odobriti. Svi članovi upravljačkog tijela trebaju biti u potpunosti upoznati sa strukturom i odgovornostima upravljačkog tijela te, ako je primjenjivo, s raspodjelom zadaća između različitih funkcija upravljačkog tijela.
19. Ako je primjenjivo, treba postojati učinkovita interakcija između upravljačkog tijela u nadzornoj funkciji i upravljačkog tijela u upravljačkoj funkciji. Obje funkcije trebaju si međusobno pružati dostatnu količinu informacija koja će im omogućiti obavljanje njihovih zadaća. Kako bi se uspostavio odgovarajući sustav provjere i ravnoteže, donošenje odluka unutar upravljačkog tijela ne smije biti u rukama jednog člana ili male podskupine njegovih članova.
20. Odgovornosti upravljačkog tijela trebaju uključivati, u najmanju ruku, uspostavljanje, odobravanje i nadgledanje provedbe:
- a. izdavateljeve cjelokupne poslovne strategije i ključnih politika unutar primjenjivog pravnog i regulatornog okvira, uzimajući pritom u obzir dugoročne financijske interese i solventnost izdavatelja te interese imatelja ART-ova;

- b. politika propisanih člankom 34. stavkom 5. Uredbe (EU) 2023/1114; predmetne politike trebaju biti u skladu s izdavateljevom sklonošću preuzimanju rizika i tolerancijom rizika te značajkama i potrebama izdavateljevih klijenata kojima će se nuditi ART-ovi i potencijalnih imatelja ART-ova;
- c. organizacije izdavatelja za izdavanje ART-ova uz navođenje vještina, znanja i stručnosti koje osoblje treba imati te potrebnih resursa;
- d. opće strategije rizika, izdavateljeve sklonosti preuzimanju rizika i njegova okvira za upravljanje rizicima, koji obuhvaća odgovarajuće politike i postupke, uzima u obzir makroekonomsko okruženje i poslovni ciklus, te opisuje sudjelovanje upravljačkog tijela u pitanjima upravljanja rizicima;
- e. primjerenog i učinkovitog okvira unutarnje kontrole, koji obuhvaća okvir upravljanja rizicima i funkcionalne mehanizme unutarnje kontrole, kako bi se osigurala usklađenost s primjenjivim regulatornim zahtjevima, među ostalim u pogledu upravljanja pričuvom imovine;
- f. politike naknada za izdavatelje značajnih ART-ova, koja je u skladu s člankom 45. stavkom 1. Uredbe (EU) 2023/1114⁶;
- g. politika i postupaka za utvrđivanje, sprečavanje, rješavanje i objavljivanje sukoba interesa, u skladu s člankom 32. Uredbe (EU) 2023/1114⁷;
- h. sustavâ čiji je cilj osigurati da se procjene pojedinačne i kolektivne primjerenosti upravljačkog tijela provode na učinkovit način, da je sastav upravljačkog tijela prikladan te da upravljačko tijelo obavlja svoje funkcije na učinkovit način;
- i. kulture rizika u skladu s glavom IV. odjeljkom 7. koji se odnosi na svijest o rizicima izdavatelja ART-ova i ponašanje pri preuzimanju rizika;
- j. korporativne kulture i vrijednosti u skladu s glavom IV. odjeljkom 8., kojima se potiče odgovorno i etično ponašanje, uključujući kodeks ponašanja ili sličan instrument;
- k. sustavâ čiji je cilj osigurati integritet računovodstvenog sustava i sustava financijskog izvješćivanja, uključujući financijske i operativne kontrole te usklađenost sa zakonom i mjerodavnim standardima.

---

⁶ Vidjeti regulatorne tehničke standarde o minimalnom sadržaju mehanizama upravljanja politikom naknada za izdavatelje značajnih ART-ova u skladu s člankom 45. stavkom 7. točkom (a) Uredbe (EU) 2023/1114.

⁷ Vidjeti regulatorne tehničke standarde o sukobu interesa iz članka 32. stavka 5. Uredbe (EU) 2023/1114.

21. Pri uspostavljanju, odobravanju i nadgledanju provedbe aspekata navedenih u točki 20. upravljačko tijelo treba osigurati da se u okviru poslovnog modela i mehanizama upravljanja uzimaju u obzir svi rizici kojima je izdavatelj ART-ova izložen ili bi mogao biti izložen te rizici koje on predstavlja ili bi mogao predstavljati za druge i okoliš. U tu svrhu izdavatelji ART-ova trebaju uzeti u obzir i sve relevantne čimbenike rizika, uključujući čimbenike okolišnih, socijalnih i upravljačkih (ESG) rizika te razmotriti klimatske i druge učinke na okoliš uzrokovane potrošnjom energije u okviru korištenih mehanizama konsenzusa i validacije. Drugi čimbenici ESG rizika koje treba uzeti u obzir uključuju pravne rizike u području ugovornog ili radnog prava, rizike povezane s potencijalnim povredama ljudskih prava ili druge čimbenike ESG rizika koji mogu utjecati na zemlju u kojoj se nalazi treći subjekt kao pružatelj usluga te na njezinu sposobnost pružanja dogovorenih razina usluge.
22. Upravljačko tijelo treba nadgledati postupak objavljivanja informacija, posebno kako je propisano člankom 30. Uredbe (EU) 2023/1114, i komunikaciju s vanjskim dionicima i nadležnim tijelima.
23. Sve članove upravljačkog tijela treba obavješćivati o cjelokupnim aktivnostima, financijskoj situaciji i profilu rizičnosti izdavatelja ART-ova, uzimajući pritom u obzir gospodarsko okruženje i poslovni ciklus, te o donesenim odlukama koje imaju velik utjecaj na izdavanje ART-ova ili druge važne poslovne aktivnosti.
24. Član upravljačkog tijela može biti odgovoran za internu kontrolnu funkciju, kako je opisana u glavi V., pod uvjetom da dotični član nema nikakvih drugih ovlaštenja koja bi ugrozila njegove aktivnosti u pogledu unutarnje kontrole i neovisnost interne kontrolne funkcije.
25. Upravljačko tijelo treba pratiti, redovito preispitivati i rješavati sve slabosti utvrđene u vezi s provedbom postupaka, strategija i politika povezanih s odgovornostima navedenima u ovom odjeljku. Okvir upravljanja i njegova provedba trebaju se redovito preispitivati i ažurirati, uzimajući pritom u obzir načelo proporcionalnosti, kako je dodatno objašnjeno u glavi I. Podrobnije preispitivanje treba provesti kad se dogode bitne promjene koje utječu na izdavatelja ART-ova.
26. Kada su izdavatelji ART-ova pravne osobe kojima upravlja samo jedna fizička osoba u skladu s njihovim statutom i nacionalnim pravom, upućivanja na upravljačko tijelo navedena u ovim smjernicama treba tumačiti kao da se primjenjuju na samo jednu osobu koja je odgovorna za provedbu alternativnih mehanizama kojima se osigurava dobro i pažljivo upravljanje takvim izdavateljem i odgovarajuće razmatranje mehanizama upravljanja.

2. Upravljačka funkcija upravljačkog tijela

27. Upravljačko tijelo u upravljačkoj funkciji treba se aktivno angažirati u poslovanju izdavatelja ART-ova i donositi odluke na temelju pouzdanih informacija i dobre informiranosti.

28. Upravljačko tijelo u upravljačkoj funkciji treba biti odgovorno za provedbu strategija i politika koje je utvrdilo upravljačko tijelo te treba redovito raspravljati o provedbi i prikladnosti tih strategija i politika s upravljačkim tijelom u nadzornoj funkciji. Za operativnu provedbu može biti odgovorno upravljačko tijelo izdavatelja ART-ova.
29. Članovi upravljačkog tijela u upravljačkoj funkciji pri donošenju prosudbi i odluka trebaju konstruktivno propitivati i kritički analizirati primljene prijedloge, objašnjenja i informacije.
30. Ako je to primjenjivo, upravljačko tijelo u upravljačkoj funkciji treba redovito, pravodobno i sveobuhvatno izvješćivati i obavješćivati upravljačko tijelo u nadzornoj funkciji i dostavljati mu sve relevantne informacije potrebne za izvršavanje njegovih dužnosti, uključujući one o rizicima i drugim kretanjima koja utječu na poslovanje izdavatelja ART-ova, npr. o značajnim odlukama o poslovnim aktivnostima, organizaciji i temeljnim tehnologijama, preuzetim rizicima, usklađenosti sa sklonošću i strategijom preuzimanja rizika, rizicima od pranja novca i financiranja terorizma, incidentima u području IKT-a i izvješćivanju, značajnim gubitcima zbog operativnog rizika, likvidnosti i pričuvi imovine te upravljanju njima.

3. Nadzorna funkcija upravljačkog tijela

31. Ne dovodeći u pitanje odgovornosti dodijeljene u skladu s primjenjivim nacionalnim pravom trgovačkih društava, upravljačko tijelo u nadzornoj funkciji treba:
  - a. nadzirati i pratiti donošenje upravljačkih odluka i postupanje te učinkovito nadzirati upravljačko tijelo u upravljačkoj funkciji, uključujući praćenje i temeljitu analizu pojedinačnih i kolektivnih rezultata rada te provedbu strategije i ciljeva izdavatelja ART-ova;
  - b. konstruktivno propitivati i kritički preispitivati prijedloge i informacije koje pružaju članovi upravljačkog tijela u upravljačkoj funkciji te njihove odluke;
  - c. osigurati učinkovitost okvira upravljanja izdavatelja ART-ova i provoditi njegovu periodičnu procjenu te poduzimati odgovarajuće mjere za rješavanje svih utvrđenih nedostataka;
  - d. nadzirati i pratiti provode li se dosljedno izdavateljevi strateški ciljevi, organizacijska struktura i strategija upravljanja rizicima, njegova sklonost preuzimanju rizika i okvir upravljanja rizicima te druge politike (npr. politika ulaganja pričuve imovine);
  - e. pratiti provodi li se dosljedno kultura rizika izdavatelja ART-ova;

- f. nadzirati provedbu, ažuriranje i učinkovitu primjenu politika i postupaka za utvrđivanje, sprečavanje, upravljanje i otkrivanje sukoba interesa u skladu s člankom 32. Uredbe (EU) 2023/1114;⁸
- g. nadzirati cjelovitost financijskih informacija i izvješćivanja te okvira unutarnje kontrole, uključujući učinkovit i dobar okvir upravljanja rizicima;
- h. osigurati da voditelji internih kontrolnih funkcija mogu neovisno djelovati te, bez obzira na odgovornosti u pogledu izvješćivanja drugih unutarnjih tijela, poslovnih linija ili jedinica, postavljati pitanja i po potrebi izravno upozoriti upravljačko tijelo u nadzornoj funkciji kada nepovoljna kretanja u području rizika utječu ili mogu utjecati na izdavatelja ART-ova; i
- i. utvrditi i pratiti provedbu plana unutarnje revizije.

Glava III. – Okvir upravljanja

4. Organizacijski okvir i struktura

4.1 Organizacijski okvir

- 32. Upravljačko tijelo izdavatelja ART-ova treba osigurati primjerenu i transparentnu organizacijsku i operativnu strukturu izdavatelja ART-ova te izraditi njezin pisani opis. Strukturu se treba poticati i demonstrirati učinkovito i razborito upravljanje izdavateljem ART-ova i grupom, ako je primjenjivo.
- 33. Upravljačko tijelo treba osigurati da interne kontrolne funkcije raspolažu odgovarajućim financijskim i ljudskim resursima te im pružiti ovlasti potrebne za učinkovito obavljanje njihovih zadaća. Funkcija praćenja usklađenosti treba djelovati neovisno, uključujući pritom prikladno razgraničavanje dužnosti. Linije izvješćivanja i raspodjela odgovornosti trebaju biti jasne, dobro definirane, dosljedne, izvršive i propisno dokumentirane. Dokumentacija se po potrebi treba ažurirati.
- 34. Struktura izdavatelja ART-ova ne smije onemogućavati upravljačko tijelo da nadzire rizike s kojima se on ili grupa suočavaju, odnosno da njima učinkovito upravlja, kao ni nadležno tijelo da učinkovito nadzire izdavatelja ART-ova.
- 35. Upravljačko tijelo treba procijeniti utječu li bitne promjene u strukturi grupe (npr. osnivanje novih društava kćeri, spajanja i pripajanja, prodaja ili likvidacija dijelova grupe ili vanjska kretanja) na stabilnost organizacijskog okvira izdavatelja ART-ova i, ako utječu, na koji način. Ako se utvrde slabosti, upravljačko tijelo treba brzo provesti sve potrebne prilagodbe.

---

⁸ Vidjeti regulatorne tehničke standarde o sukobu interesa iz članka 32. stavka 5. Uredbe (EU) 2023/1114.

4.2 Poznavanje strukture

36. Upravljačko tijelo treba u potpunosti poznavati i razumjeti pravnu, organizacijsku i operativnu strukturu izdavatelja ART-ova („poznavanje strukture“) te osigurati njezinu usklađenost s odobrenom poslovnom strategijom, strategijom upravljanja rizicima i sklonošću preuzimanju rizika, kao i pokrivenost okvirom upravljanja rizicima.
37. Upravljačko tijelo treba osigurati jasnoću, djelotvornost i transparentnost strukture izdavatelja ART-ova i, ako je primjenjivo, struktura unutar grupe za potrebe radnika, dioničara i drugih dionika izdavatelja ART-ova te nadležnog tijela.
38. Upravljačko tijelo treba usmjeravati strukturu izdavatelja ART-ova, njezin razvoj i ograničenja te treba osigurati strukturu koja je opravdana i djelotvorna te koja nije nepotrebno ili neprimjereno složena.
39. Pri uspostavi takvih struktura upravljačko tijelo treba razumjeti same strukture, njihovu svrhu i posebne rizike povezane s njima te osigurati uključivanje odgovarajućih internih kontrolnih funkcija. Te se strukture trebaju odobriti i zadržati samo kad je njihova svrha jasno definirana i razumljiva te kad je upravljačko tijelo sigurno da su utvrđeni svi značajni rizici, uključujući reputacijske rizike, da se svim rizicima može učinkovito upravljati i o njima izvješćivati na odgovarajući način te da je zajamčen učinkovit nadzor. Što je organizacijska i operativna struktura složenija, to su rizici veći, a nadzor te strukture treba biti intenzivniji.
40. Pri donošenju odluka izdavatelj ART-ova treba uzeti u obzir rezultate procjene rizika koja je provedena kako bi se utvrdilo mogu li se takve strukture upotrijebiti u svrhu povezanu s pranjem novca / financiranjem terorizma ili drugim financijskim kaznenim djelima; time bi se osiguralo da izdavatelj ili sektor nisu izloženi ozbiljnom riziku od pranja novca / financiranja terorizma. U tu svrhu izdavatelji ART-ova trebaju uzeti u obzir barem sljedeće:
  - a. u kojoj je mjeri jurisdikcija u kojoj će se struktura uspostaviti stvarno usklađena sa standardima EU-a i međunarodnim standardima o poreznoj transparentnosti, sprječavanju pranja novca i borbi protiv financiranja terorizma;
  - b. u kojoj mjeri struktura služi jasnoj gospodarskoj i zakonitoj svrsi;
  - c. u kojoj se mjeri struktura može upotrijebiti u svrhu skrivanja identiteta krajnjeg stvarnog vlasnika;
  - d. u kojoj mjeri razlog koji dovodi do moguće uspostave strukture izaziva zabrinutost;
  - e. bi li struktura mogla onemogućiti upravljačko tijelo izdavatelja ART-ova u provedbi odgovarajućeg nadzora ili izdavatelja ART-ova u upravljanju s time povezanim rizikom; i
  - f. je li struktura prepreka učinkovitom nadzoru koji provode nadležna tijela.

41. U svakom slučaju, izdavatelji ART-ova ne smiju uspostavljati netransparentne ili nepotrebne složene strukture koje nemaju jasan gospodarski temelj ni pravnu svrhu ili strukture koje bi mogle izazvati zabrinutost zbog mogućnosti da su stvorene u svrhu povezanu s financijskim kaznenim djelima.
42. Izdavatelji ART-ova trebaju dokumentirati svoje odluke i biti sposobni opravdati svoje odluke nadležnim tijelima.
43. Te strukture i aktivnosti, uključujući njihovu usklađenost sa zakonodavstvom i profesionalnim standardima, trebaju podlijetati redovnom preispitivanju. To preispitivanje treba provoditi funkcija unutarnje revizije, ako je osnovana, primjenom pristupa koji se temelji na procjeni rizika.

5. Organizacijski okvir u kontekstu grupe

44. Ako je primjenjivo, izdavatelji ART-ova trebaju osigurati da su sustavi, postupci i mehanizmi upravljanja dosljedni i dobro integrirani na razini cijele grupe. U tu bi svrhu izdavatelji ART-ova trebaju osigurati primjenu sličnih sustava, procesa i mehanizama u svojim društvima kćerima na koja se primjenjuje Uredba (EU) 2023/1114 kako bi se osigurala pouzdanost sustava upravljanja na razini grupe. Nadležne funkcije unutar izdavatelja ART-ova i njegovih društava kćeri na koje se primjenjuje Uredba (EU) 2023/1114 trebaju prema potrebi komunicirati i razmjenjivati podatke i informacije.
45. Iako politike i dokumentacija mogu biti zasebni dokumenti, izdavatelji ART-ova trebaju razmotriti njihovo spajanje ili upućivanje na njih u jedinstvenom dokumentu o okviru upravljanja.

6. Eksternalizacija⁹

46. Upravljačko tijelo treba odobriti te redovito preispitivati i ažurirati politiku eksternalizacije izdavatelja ART-ova i time osigurati pravodobnu provedbu odgovarajućih promjena.
47. U politici eksternalizacije treba uzeti u obzir učinak eksternalizacije na poslovanje izdavatelja ART-ova i rizike s kojima se suočava (kao što su operativni rizici, uključujući pravne rizike, reputacijski rizici i koncentracijski rizici).
48. Politika treba obuhvatiti mehanizme izvješćivanja i praćenja koji će se primjenjivati od sklapanja do prestanka ugovora o eksternalizaciji (uključujući postupak dubinske analize i procjenu rizika, upravljanje i praćenje mehanizma, raskid, planove postupanja u kriznim situacijama i izlazne strategije).

---

⁹ Ako je primjenjivo, ovaj odjeljak treba tumačiti u vezi s odjeljkom 12.3. ovih smjernica. Izdavatelji ART-ova trebaju se, u mjeri u kojoj je to primjenjivo, rukovoditi smjernicama EBA-e o eksternalizaciji, uzimajući u obzir primjenu načela proporcionalnosti.

49. Eksternalizacija funkcija ne smije za posljedicu imati delegiranje odgovornosti upravljačkog tijela. Izdavatelj ART-ova snosi punu odgovornost za sve eksternalizirane usluge i aktivnosti te upravljačke odluke koje proizlaze iz njih. Stoga se u politici eksternalizacije treba jasno navesti da se eksternalizacijom izdavatelja ART-ova ne oslobađa od njegovih pravnih i regulatornih obveza.
50. U politici treba navesti da sustavi eksternalizacije ne smiju ometati učinkovit izravan ili neizravan nadzor nad izdavateljem ART-ova niti biti u suprotnosti s nadzornim ograničenjima u pogledu usluga i aktivnosti. Politika također treba obuhvaćati unutargrupne sporazume o eksternalizaciji te, prema potrebi, uzeti u obzir sve specifične okolnosti unutar grupe.
51. Izdavatelji ART-ova trebaju u svakom trenutku održavati dostatnu razinu poslovanja, a ne pretvoriti se u „prazne ljuštore” ili fiktivne subjekte. U tu svrhu trebaju:
- a. u svakom trenutku ispunjavati sve uvjete svojeg odobrenja za rad, uključujući upravljačko tijelo koje učinkovito izvršava svoje odgovornosti utvrđene u odjeljku 1. ovih smjernica;
  - b. zadržati jasan i transparentan organizacijski okvir i strukturu koja im omogućuje osiguravanje usklađenosti s pravnim i regulatornim zahtjevima iz odjeljka 4.;
  - c. ako se eksternaliziraju operativni zadatci internih kontrolnih funkcija, izvršavati odgovarajući nadzor i moći upravljati rizicima koji proizlaze iz eksternalizacije ključnih ili važnih funkcija; i
  - d. raspolagati dostatnim resursima i kapacitetima za osiguravanje usklađenosti s točkama od (a) do (c).

Glava IV. – Kultura rizika i poslovno ponašanje

7. Kultura rizika

52. Dobra, razumna i dosljedna kultura rizika treba biti ključni element u učinkovitom upravljanju rizicima izdavatelja ART-ova i treba im omogućiti da donose dobre i utemeljene odluke koje su u skladu s njihovom strategijom rizika i sklonošću preuzimanju rizika.
53. Izdavatelji ART-ova trebaju razviti integriranu kulturu rizika na razini društva koja se temelji na potpunom razumijevanju i holističkom pristupu rizicima kojima su izloženi ili bi mogli biti izloženi, uključujući ESG rizike, rizike za imatelje imovine, za tržišta, operativne rizike, rizike od pranja novca i financiranja terorizma, likvidnosne rizike i rizike povezane s ulaganjem pričuve imovine, riziku za samog izdavatelja ART-ova i načinu na koji se njima upravlja, uzimajući u obzir toleranciju rizika izdavatelja ART-ova i sukobe interesa koji mogu nastati zbog međusobne povezanosti subjekata u ekosustavu kriptoimovine.

54. Izdavatelji ART-ova trebaju razvijati kulturu rizika izradom politika, komunikacijom i osposobljavanjem osoblja u pogledu aktivnosti, strategije i profila rizičnosti izdavatelja ART-ova te trebaju prilagoditi komunikaciju i osposobljavanje osoblja uzimajući u obzir odgovornosti osoblja u pogledu preuzimanja rizika i upravljanja rizicima.
55. Osoblje treba biti u potpunosti upoznato sa svojim odgovornostima povezanim s upravljanjem rizicima. Upravljanje rizicima ne smije biti ograničeno na stručnjake za rizike ili interne kontrolne funkcije. Poslovne linije ili jedinice, pod nadzorom upravljačkog tijela, prvenstveno trebaju biti odgovorne za svakodnevno upravljanje rizicima u skladu s politikama, postupcima i kontrolama izdavatelja ART-ova, uzimajući pritom u obzir sklonost izdavatelja ART-ova preuzimanju rizika i njegovu toleranciju rizika.
56. Snažna kultura rizika treba uključivati, no nije nužno ograničena na:
- a. rukovodstvo kao uzor (engl. tone from the top): upravljačko tijelo treba biti odgovorno za uspostavu i priopćavanje informacija o temeljnim vrijednostima i očekivanjima izdavatelja. Ponašanje njegovih članova treba odražavati te vrijednosti. Upravljačko tijelo treba pridonositi unutarnjoj komunikaciji s osobljem o temeljnim vrijednostima i očekivanjima. Osoblje treba postupati u skladu sa svim primjenjivim zakonima i propisima te bez odgode upozoriti na opaženu neusklađenost unutar ili izvan izdavatelja (npr. nadležno tijelo u okviru postupka zviždanja).
  - b. odgovornost: relevantno osoblje na svim razinama treba poznavati i razumjeti temeljne vrijednosti izdavatelja ART-ova te njegovu sklonost preuzimanju rizika i toleranciju rizika u mjeri u kojoj je to potrebno za njihovu ulogu. Ono treba biti sposobno izvršavati svoje zadatke i biti svjesno da će snositi odgovornost za svoje postupanje povezano s preuzimanjem rizika izdavatelja ART-ova;
  - c. učinkovitu komunikaciju i propitivanje: dobrom kulturom rizika promiče se okruženje otvorene komunikacije i učinkovitog propitivanja u kojem se u postupcima odlučivanja potiču različita mišljenja, omogućuje ispitivanje postojećih praksi, njeguje konstruktivno kritičko razmišljanje među osobljem te promiče okruženje otvorenog i konstruktivnog sudjelovanja u cijeloj organizaciji;
  - d. poticaje: odgovarajući poticaji trebaju imati ključnu ulogu u usklađivanju postupaka preuzimanja rizika s profilom rizičnosti izdavatelja ART-ova i njegovim dugoročnim interesima, posebno kad je riječ o izdavateljima značajnih ART-ova.

8. Korporativne vrijednosti i kodeks ponašanja

57. Upravljačko tijelo treba razviti, donijeti i promicati visoke etičke i profesionalne standarde te ih se pridržavati, uzimajući pritom u obzir potrebe i značajke izdavatelja ART-ova, te treba osigurati provedbu tih standarda (kodeksom ponašanja ili nekim drugim sličnim instrumentom). Ujedno treba nadzirati pridržava li se osoblje tih standarda. Upravljačko tijelo može, kad je to primjenjivo, donositi i provoditi standarde izdavatelja ART-ova na razini grupe ili zajedničke standarde koje su objavila udruženja ili druge relevantne organizacije.
58. Izdavatelji ART-ova trebaju osigurati da ne postoji nikakva diskriminacija osoblja na temelju spola, rase, boje kože, etničkog ili socijalnog podrijetla, genetskih obilježja, jezika, vjere ili uvjerenja, političkog ili bilo kakvog drugog mišljenja, pripadnosti nacionalnoj manjini, imovine, rođenja, invaliditeta, dobi ili seksualne orijentacije.
59. Politike izdavatelja značajnih ART-ova trebaju biti rodno neutralne¹⁰. To uključuje, među ostalim, politiku primitaka, politiku zapošljavanja, planove razvoja karijere i nasljeđivanja, pristup osposobljavanju i mogućnost prijave na interne obavijesti o slobodnim radnim mjestima. Izdavatelji ART-ova trebaju osigurati jednake mogućnosti¹¹ za sve članove osoblja neovisno o njihovu spolu, među ostalim i s obzirom na izgled za razvoj karijere, te nastojati poboljšati zastupljenost spola koji je premalo zastupljen na pozicijama unutar upravljačkog tijela. Izdavatelji ART-ova trebaju pratiti kretanja u pogledu razlika u plaćama između spolova.
60. Cilj provedenih standarda treba biti poboljšanje pouzdanih mehanizama upravljanja izdavatelja ART-ova i smanjenje rizika kojima je društvo izloženo, posebno operativnih i reputacijskih rizika koji mogu imati značajan nepovoljan učinak na profitabilnost i održivost izdavatelja ART-ova u obliku novčanih kazni, sudskih troškova, ograničenja koja nameću nadležna tijela, ostalih novčanih i kaznenih sankcija te gubitka vrijednosti robne marke i povjerenja ulagatelja.
61. Upravljačko tijelo treba imati jasne i dokumentirane politike o načinu na koji treba ispuniti te standarde. U tim je politikama potrebno:
- a. podsjetiti osoblje na to da se sve aktivnosti izdavatelja ART-ova trebaju provoditi u skladu s mjerodavnim pravom i korporativnim vrijednostima izdavatelja;
  - b. u skladu s glavom IV. odjeljkom 7. promicati svijest o rizicima snažnom kulturom rizika kojom se prenose očekivanja upravljačkog tijela da će aktivnosti ostati unutar granica sklonosti preuzimanju rizika i ograničenja koje je odredio izdavatelj ART-ova te s time povezanih odgovornosti osoblja;

¹⁰ Vidjeti regulatorne tehničke standarde o minimalnom sadržaju mehanizama upravljanja o politici naknada za izdavatelje značajnih ART-ova u skladu s člankom 45. stavkom 7. točkom (a) Uredbe (EU) 2023/1114;

¹¹ Vidjeti i Direktivu 2006/54/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 5. srpnja 2006. o provedbi načela jednakih mogućnosti i jednakog postupanja prema muškarcima i ženama u pitanjima zapošljavanja i rada.

- c. utvrditi načela i pružiti primjere prihvatljivog i neprihvatljivog ponašanja povezanog posebno s pogrešnim financijskim izvješćivanjem i povredama dužnosti, gospodarskim i financijskim kaznenim djelima, uključujući, među ostalim, prijevaru, pranje novca i financiranje terorizma, protumonopolske prakse, financijske sankcije, mito i korupciju, manipuliranje tržištem, neprimjerenu prodaju i druga kršenja zakona o zaštiti potrošača, porezna kaznena djela, bez obzira na to jesu li počinjena izravno ili neizravno;
  - d. razjasniti da se od osoblja očekuje ne samo da se pridržava pravnih i regulatornih zahtjeva te internih politika, nego i da postupa pošteno i s integritetom te svoje dužnosti izvršava ju odgovarajućim vještinama, dužnom pažnjom i trudom; i
  - e. osigurati da je osoblje svjesno mogućih unutarnjih i vanjskih disciplinskih postupaka, pravnih postupaka i kazni koje mogu proizaći iz povreda dužnosti i neprihvatljivog ponašanja.
62. Izdavatelji ART-ova trebaju pratiti usklađenost s tim standardima i osigurati osviještenost osoblja u tom pogledu, npr. osposobljavanjem.

Glava V. – Okvir i mehanizmi unutarnje kontrole

9. Okvir unutarnje kontrole

63. Izdavatelji ART-ova trebaju razviti i održavati kulturu kojom se potiče pozitivan stav prema kontroli rizika i usklađenosti unutar izdavatelja te pouzdan i sveobuhvatan okvir unutarnje kontrole. U tom okviru poslovne linije ili unutarnje jedinice izdavatelja ART-ova trebaju biti odgovorne za upravljanje rizicima koji nastaju tijekom provedbe njihovih aktivnosti te trebaju uspostaviti kontrole čiji je cilj osigurati usklađenost s unutarnjim i vanjskim zahtjevima. Kao dio tog okvira izdavatelji ART-ova trebaju imati stalnu i učinkovitu internu funkciju praćenja usklađenosti s odgovarajućim i dostatnim ovlastima, uporištem i pristupom upravljačkom tijelu radi ispunjavanja svoje misije te trebaju imati okvir upravljanja rizicima. Ako je to proporcionalno, uzimajući u obzir kriterije utvrđene u glavi I., izdavatelji ART-ova također trebaju imati interne funkcije upravljanja rizicima i unutarnje revizije. U svakom slučaju, izdavatelj ART-ova treba imati uspostavljene odgovarajuće politike i postupke za upravljanje rizicima i reviziju.
64. Okvir unutarnje kontrole predmetnog izdavatelja ART-ova treba se prilagoditi posebnostima njegova poslovanja, njegovoj složenosti i povezanim rizicima, pritom uzimajući u obzir, gdje je to primjenjivo, grupni kontekst. Unutar konteksta grupe, predmetni izdavatelj ART-ova treba organizirati razmjenu potrebnih informacija na način da osigura da svako upravljačko tijelo, poslovna linija i unutarnja jedinica, uključujući sve interne kontrolne funkcije, mogu obavljati svoje dužnosti.

65. Okvir unutarnje kontrole treba obuhvaćati cijelu organizaciju, uključujući odgovornosti i zadaće upravljačkog tijela, i aktivnosti svih poslovnih linija i unutarnjih jedinica, uključujući interne kontrolne funkcije, angažiranje trećih subjekata kao pružatelja usluga i distribucijske kanale.
66. Okvirom unutarnje kontrole izdavatelja ART-ova treba se osigurati:
- a. učinkovito i djelotvorno poslovanje, uključujući s obzirom na izdavanje ART-ova;
  - b. odgovarajuće utvrđivanje, mjerenje i ublažavanje rizika, uključujući operativni rizik i rizik povezan s IKT-om u skladu s Uredbom (EU) 2022/2554;
  - c. pouzdanost financijskih i nefinancijskih informacija o kojima se izvještuje na unutarnjoj i vanjskoj razini;
  - d. dobre administrativne i računovodstvene postupke; i
  - e. usklađenost sa zakonima, propisima, nadzornim zahtjevima te unutarnjim politikama, postupcima, pravilima i odlukama izdavatelja ART-ova.

10. Provedba okvira unutarnje kontrole

67. Upravljačko tijelo treba biti odgovorno za uspostavu i praćenje prikladnosti i učinkovitosti okvira, postupaka i mehanizama unutarnje kontrole te za nadzor svih poslovnih linija i unutarnjih jedinica, uključujući interne kontrolne funkcije (kao što su funkcija praćenja usklađenosti, funkcija upravljanja rizicima i funkcija unutarnje revizije, ako su uspostavljene). Izdavatelj ART-ova treba uspostaviti, održavati i redovito ažurirati prikladne pisane politike, mehanizme i postupke unutarnje kontrole, koje treba odobriti upravljačko tijelo. Ako funkcija upravljanja rizicima nije uspostavljena, upravljačko tijelo treba biti odgovorno za uspostavljanje, ažuriranje i praćenje prikladnih postupaka i politika upravljanja rizicima.
68. Izdavatelj ART-ova treba imati jasan, transparentan i dokumentiran postupak odlučivanja te jasnu raspodjelu odgovornosti i ovlasti unutar svojeg okvira unutarnje kontrole, uključujući njegove poslovne linije, unutarnje jedinice i interne kontrolne funkcije.
69. Izdavatelji ART-ova trebaju obavijestiti cjelokupno osoblje o tim politikama, mehanizmima i postupcima te o svim njihovim bitnim promjenama.
70. Interne kontrolne funkcije trebaju provjeriti provode li se ispravno politike, mehanizmi i postupci utvrđeni okvirom unutarnje kontrole u njihovim područjima nadležnosti.
71. Interne kontrolne funkcije trebaju upravljačkom tijelu redovito podnositi pisana izvješća o većim utvrđenim nedostacima. Ta izvješća trebaju za svaki novoutvrđeni važniji nedostatak uključivati povezane relevantne rizike, procjenu učinka, preporuke i korektivne mjere koje je potrebno poduzeti. Upravljačko tijelo treba pravodobno i učinkovito poduzeti daljnje korake na

temelju nalaza internih kontrolnih funkcija te zahtijevati da se provedu odgovarajuće korektivne radnje. Potrebno je uspostaviti formalni postupak daljnjeg praćenja na temelju nalaza i poduzetih korektivnih mjera.

11. Okvir upravljanja rizicima

72. U sklopu sveobuhvatnog okvira unutarnje kontrole izdavatelji ART-ova trebaju imati holistički okvir upravljanja rizicima na razini izdavatelja koji se primjenjuje u svim njihovim poslovnim linijama i unutarnjim jedinicama, uključujući interne kontrolne funkcije, i kojim se u potpunosti prepoznaje gospodarska priroda cjelokupne izloženosti rizicima, uključujući rizike koje izdavatelj ART-ova predstavlja za sebe samog i za imatelje imovine, te operativne rizike i rizike koji proizlaze iz pričuve imovine.
73. Okvir za upravljanje rizicima treba izdavatelju ART-ova omogućiti donošenje potpuno informiranih odluka o svim rizicima kojima je izložen ili bi mogao biti izložen, uključujući IKT rizike, u skladu s Uredbom (EU) 2022/2554 (DORA)¹² i odjeljkom 12. Okvir za upravljanje rizicima treba obuhvatiti sve rizike, uključujući stvarne rizike i buduće rizike kojima bi izdavatelj ART-ova mogao biti izložen. Rizike treba procjenjivati odozdo prema gore i odozgo prema dolje unutar poslovnih linija ili unutarnjih jedinica i među njima uz primjenu dosljedne terminologije i kompatibilnih metodologija u cijelom izdavatelju ART-ova i na konsolidiranoj razini, ukoliko je primjenjivo. Okvirom upravljanja rizicima trebaju biti obuhvaćeni svi bitni rizici uz odgovarajuće razmatranje financijskih i nefinancijskih rizika, uključujući koncentracijski i operativni rizik, IKT rizik, reputacijski i pravni rizik, rizik povezan s ponašanjem te ESG rizike. Potrebno je uzeti u obzir i kreditni rizik, tržišni rizik, koncentracijski rizik i likvidnosni rizik koji proizlazi iz pričuve imovine.
74. Okvir upravljanja rizicima izdavatelja ART-ova treba uključivati politike, postupke, ograničenja rizika i kontrole rizika kojima se osigurava prikladno, pravodobno i neprekidno utvrđivanje, mjerenje ili procjena, praćenje i smanjenje rizika te upravljanje i izvješćivanje o njima na razini poslovne linije, unutarnjih jedinica, izdavatelja te na razini grupe, ako je primjenjivo.
75. U okviru upravljanja rizicima izdavatelja ART-ova trebaju se pružiti posebne smjernice o provedbi strategija rizika. Tim se smjernicama, kad je to prikladno, trebaju utvrditi i održavati unutarnja ograničenja koja su u skladu s izdavateljevom tolerancijom rizika i sklonošću preuzimanju rizika te bi trebale biti razmjerne njegovu dobrom radu, operativnoj otpornosti, financijskoj snazi, potrebama u pogledu likvidnosti i strateškim ciljevima. Profil rizičnosti izdavatelja ART-ova potrebno je držati unutar utvrđenih ograničenja. Okvirom upravljanja rizicima treba osigurati da postoji definirani postupak za upozoravanje na prekoračenja ograničenja rizika i njihovo rješavanje odgovarajućim postupkom daljnjeg praćenja.

---

¹² Uredba (EU) 2022/2554 Europskog parlamenta i Vijeća od 14. prosinca 2022. o digitalnoj operativnoj otpornosti za financijski sektor: [Ured za publikacije \(europa.eu\)](https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2022/2554/oj)

76. Okvir upravljanja rizicima treba podvrgavati neovisnoj unutarnjoj provjeri, koju će provesti npr. funkcija unutarnje revizije, i redovitoj ponovnoj procjeni u odnosu na toleranciju rizika i sklonost izdavatelja ART-ova preuzimanju rizika.
77. Potrebno je uspostaviti redovite i transparentne mehanizme izvješćivanja kako bi se upravljačkom tijelu i svim relevantnim jedinicama unutar izdavatelja ART-ova pravodobno dostavljala precizna, sažeta, razumljiva i smisljena izvješća te kako bi ta tijela mogla razmjenjivati relevantne informacije o utvrđivanju, mjerenju ili procjeni i praćenju rizika te upravljanju njima. Okvir izvješćivanja treba dobro utvrditi i dokumentirati.
78. Učinkovita komunikacija i svijest o rizicima te strategija upravljanja rizicima ključne su za cjelokupan postupak upravljanja rizicima, uključujući postupke preispitivanja i odlučivanja, i pomažu u sprječavanju donošenja odluka koje bi nesvjesno mogle podići razine rizika. Učinkovito izvješćivanje o rizicima uključuje dobro unutarnje razmatranje strategije upravljanja rizicima i relevantnih podataka o riziku te obavješćivanje o njima po horizontalnoj liniji unutar izdavatelja ART-ova i vertikalnoj liniji u upravljačkoj hijerarhiji.

12. Upravljanje operativnim rizikom i operativna otpornost

79. Izdavatelj ART-ova treba imati odgovarajući okvir upravljanja operativnim rizikom i okvir za operativnu otpornost. To uključuje učinkovite politike i postupke za:
- a. pravodobno utvrđivanje, procjenu, ocjenu, praćenje i ublažavanje operativnog rizika te izvješćivanje o njemu; i
  - b. utvrđivanje i zaštitu od prijetnji i potencijalnih neuspjeha, reagiranje i prilagođavanje na disruptivne događaje, te za oporavak i izvlačenje pouka iz njih kako bi se njihov učinak na obavljanje ključnih ili važnih funkcija sveo na najmanju moguću mjeru¹³.
80. Kao dio svojeg okvira upravljanja rizicima, izdavatelj ART-ova treba donijeti strategije, politike i postupke za upravljanje operativnim rizikom i operativnom otpornošću, uključujući sklonost preuzimanju rizika za okvir operativnog rizika i toleranciju rizika za poremećaje ključnih ili važnih funkcija¹⁴. Te strategije, politike i postupke potrebno je periodično preispitivati i prema potrebi ažurirati.
81. Upravljačko tijelo osigurava da se te politike i postupci učinkovito provede, potpuno integriraju u cjelokupni okvir upravljanja rizicima izdavatelja ART-ova, uključujući rizik povezan s angažiranjem trećih subjekata, kao i da se o njima informira relevantno osoblje.
82. Izdavatelj ART-ova treba jasno dodijeliti odgovornosti za sustav procjene i upravljanja operativnim rizikom i operativnom otpornošću.

---

¹³ Načela BCBS-a za operativnu otpornost, ožujak 2021., <https://www.bis.org/bcbs/publ/d516.pdf>

¹⁴ Tolerancija poremećaja jest razina poremećaja proizašlog iz bilo koje vrste operativnog rizika koju je izdavatelj spreman prihvatiti s obzirom na niz ozbiljnih, ali mogućih scenarija.

83. Izdavatelj ART-ova treba utvrditi svoje izloženosti operativnom riziku, pratiti relevantne podatke o operativnom riziku, uključujući podatke o značajnim gubitcima i provesti analizu scenarija.
84. Izdavatelj ART-ova treba utvrditi svoje ključne poslovne aktivnosti, u skladu sa svojim pristupom operativnoj otpornosti, i mapirati osobe, tehnologiju, postupke, podatke, objekte, treće subjekte, uključujući subjekte unutar grupe, te međusobne povezanosti i međuovisnosti među njima koje su potrebne za obavljanje ključnih ili važnih funkcija u uobičajenim poslovnim uvjetima i tijekom poremećaja.
85. Okvir upravljanja operativnim rizikom i operativnom otpornošću trebaju redovito preispitivati unutarnji ili vanjski revizori koji posjeduju znanje potrebno za provedbu takvih preispitivanja. Okvir upravljanja operativnim rizikom i okvir za operativnu otpornost trebaju raspolagati dostatnim i primjerenim ljudskim i tehničkim resursima. Sustav procjene operativnog rizika i okvir za operativnu otpornost izdavatelja ART-ova trebaju biti potpuno integrirani u izdavateljev okvir upravljanja rizicima.
86. Potrebno je uvesti sustav izvješćivanja upravljačkog tijela unutar kojega relevantne funkcije izdavatelja ART-ova izrađuju odgovarajuća izvješća o operativnom riziku i operativnoj otpornosti. Izdavatelj ART-ova treba imati uspostavljene postupke za poduzimanje odgovarajućih mjera bez odgode, ako je to potrebno.
87. Izdavatelj ART-ova treba utvrditi i procijeniti operativni rizik koji je svojstven njegovim aktivnostima, postupcima i sustavima kako bi se osiguralo dobro razumijevanje tih rizika.
88. Uzimajući u obzir glavu I. o primjeni načela proporcionalnosti, izdavatelj ART-ova treba utvrditi, analizirati i mjeriti niz scenarija, uključujući malo vjerojatne i vrlo ozbiljne događaje, od kojih bi neki mogli dovesti do ozbiljnih gubitaka zbog operativnog rizika. Ulazni podatci za analizu scenarija uključuju, prema potrebi, relevantne unutarnje i vanjske podatke o gubitcima, informacije iz samoprocjena, stručna mišljenja, okvir unutarnje kontrole, parametre usmjerene na budućnost, analize temeljnih uzroka i okvir procesa. Postupak analize scenarija treba se upotrebljavati za razvoj niza posljedica potencijalnih događaja, uključujući procjene učinka za potrebe upravljanja rizikom, čime se upotpunjuju drugi alati temeljeni na povijesnim podacima ili trenutačnim procjenama rizika.
89. Uzimajući u obzir glavu I., izdavatelji ART-ova mogu primijeniti pristupe kvalitativne procjene rizika, dok izdavatelji značajnih ART-ova trebaju primijeniti sofisticiraniji pristup koji uključuje upotrebu unutarnjih i vanjskih podataka o gubitcima, ako su dostupni, za potrebe analize scenarija.

12.1 Odobravanje novih proizvoda, sustava i postupaka

90. Izdavatelj ART-ova treba imati politike i postupke za procjenu i odobravanje novih proizvoda, procesa i sustava, uključujući za novo izdavanje ART-ova i pripadajuće procese i sustave.

91. U okviru postupka odobravanja potrebno je uzeti u obzir sve rizike, uključujući pravne rizike i IKT rizike, tijekom uvođenja novih proizvoda i primjene novih postupaka i sustava te uključiti rizike povezane s ljudima, procesima, sustavima i vanjskim događajima.
92. U okviru postupka odobravanja potrebno je uzeti u obzir i učinke na pružanje ključnih ili važnih funkcija te na njihovu međusobnu povezanost i međuovisnost, kao i promjene profila operativnog rizika izdavatelja ART-ova, uključujući promjene rizika povezane s postojećim proizvodima ili aktivnostima, potrebne unutarnje kontrole, postupke upravljanja rizicima i smanjenje rizika.
93. Izdavatelj ART-ova treba osigurati procjenu kretanja rizika povezanih s novim proizvodima, sustavima i postupcima tijekom cijelog životnog ciklusa proizvoda, aktivnosti ili usluga.
94. Izdavatelji ART-ova trebaju imati snažan sustav unutarnje kontrole u skladu s glavom V. i u pogledu novih proizvoda, postupaka i sustava kako bi se osiguralo učinkovito i djelotvorno poslovanje izdavatelja ART-ova, zaštita njegove pričuve imovine, pružanje pouzdanih informacija i usklađivanje s primjenjivim zakonima i propisima.

12.2 Upravljanje IKT rizikom

95. Izdavatelji ART-ova trebaju uspostaviti okvir za upravljanje IKT rizikom u skladu sa zahtjevima definiranim u Uredbi (EU) 2022/2554. U tom pogledu izdavatelji ART-ova trebaju uspostaviti okvir za unutarnje upravljanje i kontrolu kojim se osigurava djelotvorno i razborito upravljanje IKT rizikom kako bi se postigla visoka razina digitalne operativne otpornosti.¹⁵

12.3 Aranžmani s trećim subjektima o upravljanju pričuvnom imovinom, ulaganju pričuvne imovine, skrbništvu nad pričuvnom imovinom ili javnoj distribuciji tokena vezanih za imovinu

96. Upravljačko tijelo izdavatelja ART-ova koji je s trećim subjektima sklopilo aranžmane o upravljanju pričuvnom imovinom, ulaganju pričuvne imovine, skrbništvu nad pričuvnom imovinom ili, ovisno o slučaju, javnoj distribuciji tokena vezanih za imovinu ili koje planira sklopiti takve aranžmane treba odobriti, redovito preispitivati i ažurirati politiku o zahtjevima u pogledu oslanjanja, za operativne potrebe, na te treće subjekte te osigurati njihovu provedbu na pojedinačnoj razini i, ovisno o slučaju, na razini grupe.
97. Politika treba obuhvatiti glavne faze životnog ciklusa tih aranžmana s trećim subjektima te definirati načela, odgovornosti i postupke povezane s angažiranjem trećih subjekata. Konkretno, politika treba obuhvatiti najmanje:

---

¹⁵ Vidjeti Uredbu (EU) 2022/2554, SL L 333, 27.12.2022., str. 1. – 79.

- a. odgovornosti upravljačkog tijela, uključujući njegovo sudjelovanje, prema potrebi, u donošenju odluka;
- b. uključenost poslovnih linija, internih kontrolnih funkcija i drugih pojedinaca u pogledu tih aranžmana;
- c. planiranje i strukturiranje sporazuma s trećim subjektima, uključujući definiranje poslovnih zahtjeva u pogledu angažiranja trećih subjekata;
- d. utvrđivanje i procjenu rizika te upravljanje njima, u skladu s odjeljkom 11.;
- e. dubinske provjere potencijalnih trećih subjekata;
- f. politike i postupke za utvrđivanje, sprečavanje, rješavanje i objavljivanje sukoba interesa, u skladu s člankom 32. Uredbe (EU) 2023/1114;
- g. strategiju planiranja kontinuiteta poslovanja i izlaznu strategiju kako bi se osigurala operativna otpornost izdavatelja ART-ova u slučaju propasti ili poremećaja u radu trećeg subjekta koji utječu na pružanje ključnih operacija. U planu kontinuiteta poslovanja i izlaznom planu izdavatelj ART-ova treba procijeniti mogućnost zamjene trećeg subjekta angažiranog za ključne operacije, kao i druge održive alternative koje mogu olakšati operativnu otpornost u slučaju prekida poslovanja trećeg subjekta, kao što je vraćanje aktivnosti unutar društva;
- h. postupak odobravanja novih aranžmana;
- i. provedbu i praćenje tih aranžmana te upravljanje njima, uključujući kontinuiranu procjenu uspješnosti rada trećih subjekata kako bi se osiguralo da odnos ostane u okvirima sklonosti izdavatelja ART-ova preuzimanju rizika i tolerancije poremećaja u ključnim aktivnostima i temeljnim linijama poslovanja;
- j. postupke za primanje obavijesti o promjenama aranžmana koje šalju treći subjekti i odgovaranje na te promjene;
- k. neovisnu provjeru i reviziju usklađenosti s pravnim i regulatornim zahtjevima i politikama;
- l. postupke obnavljanja aranžmana s trećim subjektima;
- m. dokumentaciju i vođenje evidencije; i
- n. izlazne strategije i postupke otkaza ugovora, uključujući zahtjev za dokumentirani izlazni plan za svaki aranžman s trećim subjektom, ako se izlazak smatra mogućim, uzimajući pritom u obzir moguće prekide u pružanju usluge ili neočekivan otkaz ugovora.

98. Izdavatelji ART-ova trebaju procijeniti mogući utjecaj aranžmana s trećim subjektima na svoj operativni rizik i operativnu otpornost u skladu s odjeljkom 12, te pri donošenju odluke o tome treba li funkciju obavljati treći subjekt trebaju uzeti u obzir rezultate procjene, a prije sklapanja tih aranžmana trebaju poduzeti odgovarajuće korake kako bi se izbjegli nepotrebni dodatni operativni rizici.
99. U okviru procjene rizika izdavatelj ART-ova također treba uzeti u obzir očekivane koristi i troškove predloženog aranžmana, uključujući ponderiranje rizika koji se mogu smanjiti ili kojima se može bolje upravljati u odnosu na rizike koji mogu nastati kao posljedica predloženog aranžmana, uzimajući u obzir barem mjere koje su proveli izdavatelj ART-ova i pružatelj usluga u cilju upravljanja tim rizicima i njihova ublažavanja.
100. Pri provedbi procjene rizika prije angažiranja trećeg subjekta i tijekom kontinuiranog praćenja uspješnosti rada trećeg subjekta izdavatelj ART-ova treba učiniti barem sljedeće:
- a. utvrditi i razvrstati relevantne funkcije i povezane podatke i sustave s obzirom na njihovu osjetljivost i važnost te potrebne zaštitne mjere;
  - b. provesti detaljnu, na procjeni rizika utemeljenu, analizu funkcija i s njima povezanih podataka i sustava za koje se razmatra aranžman te razmotriti moguće rizike, prije svega operativne rizike, uključujući rizik podizvođača, pravni rizik, IKT rizik, rizik usklađenosti i reputacijski rizik, kao i ograničenja u pogledu nadzora povezana sa zemljama u kojima se usluge pružaju ili bi se mogle pružati;
  - c. razmotriti geografske ovisnosti i upravljanje s time povezanim rizicima. Ti se rizici mogu odnositi na gospodarsko, financijsko, političko, pravno i regulatorno okruženje u jurisdikciji (jurisdikcijama) u kojoj (kojima) će se pružati dotična usluga.
101. Prije nego što sklope aranžman s trećim subjektom i uzmu u obzir rizike, uključujući operativne rizike i rizik druge ugovorne strane, izdavatelji ART-ova trebaju tijekom postupka odabira i procjene osigurati da se radi o prikladnom trećem subjektu.
102. Izdavatelji ART-ova trebaju osigurati da treći subjekt ima primjeren poslovni ugled, odgovarajuće i dostatne sposobnosti, stručnost, kapacitete, resurse (npr. ljudske, IT, financijske), organizacijsku strukturu i, prema potrebi, neophodna regulatorna odobrenja ili registracije za obavljanje funkcije na pouzdan i profesionalan način kako bi ispunio svoje obveze tijekom trajanja predloženog ugovora.
103. Dodatni čimbenici koje treba razmotriti pri provedbi dubinske analize potencijalnog trećeg subjekta uključuju, među ostalim:
- a. njegov poslovni model, prirodu, veličinu, složenost, financijsko stanje, vlasničku strukturu i strukturu grupe;

- b. dugoročne odnose s trećim subjektima koji su već procijenjeni i pružaju usluge izdavatelju ART-ova;
  - c. razinu zamjenjivosti usluge i pružatelja usluga, uključujući mogućnost izlaska iz aranžmana s trećim subjektom i prelazak na drugog pružatelja usluga ili ponovnu uspostavu ključne usluge unutar društva ili potencijalni učinak takve zamjene na ključne operacije izdavatelja ART-ova;
  - d. činjenicu je li treći subjekt pod nadzorom nadležnih tijela.
104. Izdavatelji ART-ova trebaju poduzeti odgovarajuće korake kako bi osigurali da treći subjekt postupa u skladu s njihovim vrijednostima i kodeksom ponašanja.
105. Izdavatelji ART-ova trebaju u svakom trenutku osigurati da treći subjekt koju su angažirali za javnu distribuciju ART-ova poštuje postupke kojima se osigurava usklađenost s obvezama u pogledu sprečavanja pranja novca i financiranja terorizma u skladu s Direktivom (EU) 2015/849 i, ako je primjenjivo, Uredbom (EU) 2023/1113 o informacijama koje se prilažu prijenosima novčanih sredstava i određene kriptovalute. Treći subjekt trebao bi u svojim sustavima unutarnje kontrole osigurati kontinuiranu usklađenost s obvezama u pogledu sprečavanja pranja novca i financiranja terorizma u skladu s Direktivom (EU) 2015/849 i, ako je primjenjivo, Uredbom (EU) 2023/1113 o informacijama koje se prilažu prijenosima novčanih sredstava i određene kriptovalute.

13. Interne kontrolne funkcije

106. Interne kontrolne funkcije trebaju obuhvaćati stalnu i učinkovitu funkciju praćenja usklađenosti te, ako je to primjereno i razmjerno uzimajući u obzir kriterije utvrđene u glavi I., funkciju upravljanja rizicima i funkciju unutarnje revizije. Ako izdavatelji ART-ova ne uspostave i ne održavaju funkciju upravljanja rizicima i funkciju unutarnje revizije, na zahtjev trebaju moći dokazati da se donesenim politikama i postupcima koji se provode za okvir unutarnje kontrole učinkovito postiže isti ishod kao i smjernicama predviđenima ovom glavom V.
107. Izdavatelje značajnih ART-ova potiče se da uspostave unutarnje funkcije upravljanja rizicima i unutarnje revizije. Ako izdavatelj ART-ova ne uspostavi unutarnju funkciju upravljanja rizicima ili funkciju unutarnje revizije, odgovornosti za te funkcije, kako su utvrđene u ovim smjernicama, ima upravljačko tijelo, koje operativne zadatke može interno ili eksterno delegirati trećem subjektu kao pružatelju usluga, npr. ugovorom o eksteralizaciji¹⁶.

13.1 Voditelji internih kontrolnih funkcija

108. Položaj voditelja kontrolnih funkcija treba se uspostaviti na odgovarajućoj hijerarhijskoj razini kako bi se voditeljima kontrolnih funkcija osigurala dostatne ovlasti i uporište za izvršavanje njihovih odgovornosti. Voditelj funkcije praćenja usklađenosti i voditelj funkcija

---

¹⁶ Eksteralizacija operativnih zadataka funkcije praćenja usklađenosti i dalje je moguća.

upravljanja rizicima i unutarnje revizije, ako su osnovane, trebaju izvješćivati upravljačko tijelo i izravno mu odgovarati, a upravljačko tijelo treba provjeravati rezultate njihova rada.

109. Voditelj internih kontrolnih funkcija po potrebi treba omogućiti pristup upravljačkom tijelu u nadzornoj funkciji i njegovo izvješćivanje kako bi izrazile zabrinutost i upozorile nadzornu funkciju, kad je to prikladno, o konkretnim događajima koji utječu ili bi mogli utjecati na izdavatelja ART-ova. Time se ne smije spriječiti da voditelji internih kontrolnih funkcija izvješćuju i u okviru redovitih linija izvješćivanja.
110. Izdavatelji ART-ova trebaju uspostaviti dokumentirani postupak imenovanja na položaj voditelja interne kontrolne funkcije te postupak povlačenja njezinih odgovornosti. U svakom slučaju, voditelji internih kontrolnih funkcija ne bi smjele biti smijenjene bez prethodnog odobrenja upravljačkog tijela u nadzornoj funkciji, ako je ono uspostavljeno.

13.2 Neovisnost internih kontrolnih funkcija

111. Kako bi se interne kontrolne funkcije smatrale neovisnima, trebaju se ispuniti sljedeći uvjeti:
- a. njihovo osoblje ne smije obavljati operativne zadaće unutar opsega aktivnosti koje interne kontrolne funkcije trebaju pratiti i nadzirati, osim ako se dokaže da su, s obzirom na kriterije utvrđene u glavi I. za potrebe primjene načela proporcionalnosti, kontrolne funkcije i dalje učinkovite. U tom slučaju izdavatelji ART-ova trebaju ocijeniti je li ugrožena učinkovitost njihovih internih kontrolnih funkcija;
  - b. ako je to primjereno, organizacijski su odvojene od aktivnosti koje trebaju pratiti i nadzirati;
  - c. primitci osoblja u internim kontrolnim funkcijama ne smiju biti povezani s rezultatima aktivnosti koje kontrolna funkcija prati i nadzire te ne smije biti vjerojatno da će na neki drugi način ugroziti njihovu objektivnost¹⁷.

13.3 Resursi internih kontrolnih funkcija

112. Interne kontrolne funkcije trebaju imati dovoljno resursa. Uzimajući u obzir primjenu načela proporcionalnosti kako je utvrđeno u glavi I., trebaju imati dovoljan broj kvalificiranih članova osoblja s odgovarajućim vještinama, znanjem i iskustvom. Kvalificiranost osoblja treba se neprekidno održavati pa osoblje po potrebi treba proći osposobljavanje.

---

¹⁷ Vidjeti i smjernice EBA-e o dobrim politikama primitaka dostupne na <https://www.eba.europa.eu/regulation-and-policy/remuneration/guidelines-on-sound-remuneration-policies>.

113. Interne kontrolne funkcije trebaju imati na raspolaganju odgovarajuće IKT sustave i s tim povezanu podršku te pristup unutarnjim i vanjskim informacijama potrebnima za ispunjavanje svojih odgovornosti. Trebaju imati pristup svim potrebnim informacijama o svim poslovnim linijama i relevantnim rizičnim društvima kćerima, posebno onima koja mogu potencijalno stvoriti značajne rizike za izdavatelja ART-ova.

14. Funkcija upravljanja rizicima

114. Ako je uspostavljena, funkcija upravljanja rizicima treba obuhvaćati cijelog izdavatelja ART-ova. Funkcija upravljanja rizicima treba imati dostatne ovlasti, uporište i resurse, uzimajući pritom u obzir kriterije proporcionalnosti navedene u glavi I., u svrhu provedbe politika rizika i okvira upravljanja rizicima koji je utvrđen u odjeljku 11.

115. Funkcija upravljanja rizicima treba, ako je to potrebno, imati izravan pristup upravljačkom tijelu u nadzornoj funkciji, ako je ono uspostavljeno.

116. Funkcija upravljanja rizicima treba imati pristup svim poslovnim linijama i drugim unutarnjim jedinicama u kojima može nastati rizik.

117. Osoblje funkcije upravljanja rizicima treba imati dovoljnu razinu znanja, vještina i iskustva povezanih s tehnikama i postupcima upravljanja rizicima, kao i tržištima i proizvodima, te treba imati pristup redovitom osposobljavanju.

118. Ako je uspostavljena, funkcija upravljanja rizicima treba biti središnja organizacijska značajka izdavatelja ART-ova, a njezina struktura treba biti takva da se njome omogućuje provedba politika rizika i kontrola okvira upravljanja rizicima. Funkcija upravljanja rizicima treba imati ključnu ulogu u osiguravanju uspostave učinkovitih postupaka upravljanja rizicima u izdavatelju ART-ova. Ona treba biti aktivno uključena u donošenje svih značajnih odluka povezanih s upravljanjem rizicima. Ako je to primjenjivo, u okviru grupe funkcija upravljanja rizicima matičnog društva iz EU-a treba biti takva da se može pružiti holistički pristup svim rizicima na razini grupe te osigurati postupanje u skladu sa strategijom upravljanja rizicima.

119. Funkcija upravljanja rizicima treba pružati relevantne neovisne informacije, analize i stručne prosudbe o izloženosti rizicima, kao i savjete o prijedlozima i odlukama o rizicima koje donose poslovne linije ili unutarnje jedinice, te treba obavješćivati upravljačko tijelo o tome jesu li te informacije i savjeti usklađeni s profilom rizičnosti izdavatelja ART-ova. Funkcija upravljanja rizicima može preporučiti poboljšanja okvira upravljanja rizicima i korektivne mjere za ispravljanje kršenja politika i postupaka te prekoračenja ograničenja rizika.

14.1 Uloga funkcije upravljanja rizicima u strategiji upravljanja rizicima i odlukama o rizicima

120. Sudjelovanjem funkcije upravljanja rizicima u postupcima odlučivanja treba se osigurati da se razmatranja rizika uzmu u obzir na odgovarajući način. Međutim, odgovornost za donesene odluke trebaju i dalje snositi poslovne i unutarnje jedinice te, u konačnici, upravljačko tijelo.

14.2 Uloga funkcije upravljanja rizicima u bitnim promjenama

121. Prije donošenja odluka o bitnim promjenama proizvoda, postupaka ili sustava ili o izvanrednim transakcijama funkcija upravljanja rizicima treba se uključiti u procjenu učinka takvih promjena na izdavatelja ART-ova te treba izravno izvijestiti upravljačko tijelo o svojim nalazima prije nego što se donese odluka.
122. Funkcija upravljanja rizicima treba procijeniti kako bi utvrđeni rizici mogli utjecati na sposobnost izdavatelja ART-ova da upravlja svojim profilom rizičnosti i rizicima povezanim s pričuvom imovine.

14.3 Uloga funkcije upravljanja rizicima u utvrđivanju, mjerenju, procjeni, smanjenju i praćenju rizika te upravljanju rizicima i izvješćivanju o njima

123. Funkcija upravljanja rizicima treba osigurati odgovarajuću primjenu okvira upravljanja rizicima kao i to da se svi rizici utvrđuju, procjenjuju, mjere i prate, da se njima upravlja te da se o njima propisno izvješćuju nadležne jedinice izdavatelja ART-ova.
124. Funkcija upravljanja rizicima treba osigurati da se utvrđivanje i procjena ne temelje samo na kvantitativnim informacijama ili ishodima modela, nego da se u obzir uzmu i kvalitativni pristupi. Funkcija upravljanja rizicima treba osigurati stalnu informiranost upravljačkog tijela o pretpostavkama upotrijebljenima u alatima i metodama za kvantificiranje rizika, uključujući modele i analizu, te o njihovim mogućim nedostacima.
125. Funkcija upravljanja rizicima treba osigurati da se provjeravaju transakcije s povezanim osobama te da se utvrde i primjereno procijene rizici kojima one izlažu izdavatelja ART-ova.
126. Funkcija upravljanja rizicima treba osigurati da poslovne ili unutarnje jedinice učinkovito prate sve utvrđene rizike.
127. Funkcija upravljanja rizicima treba redovito pratiti stvarni profil rizičnosti izdavatelja ART-ova i temeljito ga analizirati u odnosu na strateške ciljeve i sklonost preuzimanju rizika te izvješćivati o rezultatima kako bi se upravljačkom tijelu u upravljačkoj funkciji omogućilo donošenje odluka, a upravljačkom tijelu u nadzornoj funkciji propitivanje.

128. Funkcija upravljanja rizicima treba analizirati kretanja i prepoznati nove rizike ili rizike u nastajanju i povećanja rizika nastala zbog promjena okolnosti i uvjeta. Treba redovito provjeravati i stvarne ishode rizika u odnosu na prethodne procjene (tj. retroaktivno testiranje) kako bi se procijenila i poboljšala točnost i učinkovitost metoda procjene rizika i postupka upravljanja rizicima.
129. Funkcija upravljanja rizicima treba procijeniti moguće načine smanjenja utvrđenih rizika. U izvješćivanje upravljačkog tijela o rizicima trebaju biti uključene predložene odgovarajuće mjere za smanjenje rizika.

14.4 Uloga funkcije upravljanja rizicima s obzirom na sklonost preuzimanju rizika i ograničenja rizika

130. Funkcija upravljanja rizicima treba neovisno procijeniti kršenja sklonosti preuzimanju rizika ili prekoračenja ograničenja rizika. Funkcija upravljanja rizicima treba o njima obavijestiti predmetne poslovne ili unutarnje jedinice i upravljačko tijelo te preporučiti moguće ispravke. Ako je kršenje značajno, funkcija upravljanja rizicima treba izravno izvijestiti upravljačko tijelo u nadzornoj funkciji, ne dovodeći u pitanje njezinu obvezu izvješćivanja drugih unutarnjih funkcija.
131. Funkcija upravljanja rizicima treba imati ključnu ulogu u osiguravanju da se odluka o njezinoj preporuci donese na odgovarajućoj razini, da relevantne poslovne jedinice postupaju u skladu s njome i da se o njoj izvijesti upravljačko tijelo i odbor za rizike, ako je osnovan.

14.5 Voditelj funkcije upravljanja rizicima

132. Voditelj funkcije upravljanja rizicima, ako je osnovan, treba biti odgovoran za pružanje sveobuhvatnih i razumljivih informacija o rizicima i za savjetovanje upravljačkog tijela, čime tom tijelu pomaže u razumijevanju cjelokupnog profila rizičnosti izdavatelja ART-ova. Ako funkcija upravljanja rizicima nije osnovana, odgovornosti voditelja funkcije upravljanja rizicima snosi osoblje kojemu su povjereni postupci upravljanja rizicima ili izravno članovi upravljačkog tijela.
133. Voditelj funkcije upravljanja rizicima treba biti dovoljno stručan, neovisan i imati dovoljno visok položaj u hijerarhiji da propituje odluke koje utječu na izloženost izdavatelja ART-ova rizicima. Kada voditelj funkcije upravljanja rizicima nije član upravljačkog tijela, uzimajući u obzir načelo proporcionalnosti utvrđeno u glavi I., izdavatelji ART-ova trebaju imenovati neovisnog voditelja funkcije upravljanja rizicima koji nije odgovoran za druge funkcije te koja izravno odgovara upravljačkom tijelu. Kad nije primjereno imenovati osobu koja je posvećena samo ulozi voditelja funkcije upravljanja rizicima, uzimajući pritom u obzir načelo proporcionalnosti kako je utvrđeno u glavi I., ta se uloga može udružiti s voditeljem funkcije praćenja usklađenosti ili je može obavljati druga osoba na višem položaju u hijerarhiji pod uvjetom da ne postoji sukob interesa između zadaća koje se obavljaju. Ta osoba u svakom slučaju treba imati dostatne ovlasti, uporište i neovisnost (npr. voditelj pravnih poslova).

134. Voditelj funkcije upravljanja rizicima treba biti sposobna propitivati odluke rukovodstva izdavatelja i njegova upravljačkog tijela, a razlozi prigovora trebaju se službeno dokumentirati. Ako izdavatelj ART-ova želi voditelju funkcije upravljanja rizicima dodijeliti pravo veta na odluke (npr. odluka o kreditu ili ulaganju ili postavljanje ograničenja) donesene na razinama nižima od upravljačkog tijela, treba odrediti opseg tog prava veta, eskalacijske ili žalbene postupke i način na koji će upravljačko tijelo biti uključeno.
135. Izdavatelji ART-ova trebaju uspostaviti ojačane postupke za odobrenje odluka u pogledu kojih je voditelj funkcije upravljanja rizicima izrazila negativno mišljenje. Upravljačko tijelo u nadzornoj funkciji treba moći izravno komunicirati s voditeljem funkcije upravljanja rizicima o ključnim pitanjima rizika, uključujući kretanja koja možda nisu u skladu sa strategijom rizika izdavatelja ART-ova i njegovom sklonošću preuzimanju rizika, a voditelj funkcije upravljanja rizicima treba moći izravno izvijestiti upravljačko tijelo u upravljačkoj funkciji o glavnim razlozima za zabrinutost.

15. Funkcija praćenja usklađenosti

136. Izdavatelji ART-ova trebaju uspostaviti stalnu i učinkovitu funkciju praćenja usklađenosti koja će upravljati rizicima povezanim s usklađenošću te trebaju imenovati voditelja za tu funkciju u svim aktivnostima društva (službenik za praćenje usklađenosti).
137. Uloga službenika za praćenje usklađenosti, uzimajući u obzir načelo proporcionalnosti utvrđeno u glavi I., može se udružiti s voditeljem funkcije upravljanja rizicima ili je, kada nije primjereno imenovati osobu koja je posvećena samo toj funkciji, može obavljati druga osoba na višem položaju u hijerarhiji (npr. voditelj pravnih poslova), pod uvjetom da ne postoji sukob interesa između zadaća koje ta osoba obavlja.
138. Osoblje funkcije praćenja usklađenosti treba imati dovoljno znanja, vještina i iskustva u vezi s praćenjem usklađenosti i povezanim postupcima te treba imati pristup redovitom osposobljavanju.
139. Upravljačko tijelo u nadzornoj funkciji treba nadzirati provedbu primjereno dokumentirane politike usklađenosti, o kojoj se trebaju obavijestiti svi zaposlenici. Izdavatelji ART-ova trebaju uspostaviti postupak za redovitu procjenu izmjena zakona i propisa primjenjivih na njihove aktivnosti.
140. Funkcija praćenja usklađenosti treba savjetovati upravljačko tijelo o mjerama koje se moraju poduzeti kako bi se osigurala usklađenost s primjenjivim zakonima, pravilima, propisima i standardima te treba procijeniti mogući učinak promjena u pravnom ili regulatornom okružju na aktivnosti izdavatelja ART-ova i njegov okvir praćenja usklađenosti.
141. Funkcija praćenja usklađenosti treba osigurati provedbu praćenja usklađenosti u okviru strukturiranog i dobro utvrđenog programa praćenja usklađenosti te treba osigurati pridržavanje politike usklađenosti. Funkcija praćenja usklađenosti treba izvješćivati upravljačko

tijelo i po potrebi komunicirati s funkcijom upravljanja rizicima o rizicima povezanim s usklađenošću izdavatelja ART-ova i upravljanju tim rizicima. Funkcija praćenja usklađenosti i funkcija upravljanja rizicima trebaju po potrebi surađivati i razmjenjivati informacije kako bi mogle izvršiti svoje zadaće. Upravljačko tijelo i funkcija upravljanja rizicima trebaju uzeti u obzir nalaze funkcije praćenja usklađenosti u postupku odlučivanja.

142. Izdavatelj ART-ova treba poduzeti odgovarajuće mjere za sprječavanje unutarnjeg ili vanjskog postupanja kojim bi se moglo potaknuti ili omogućiti počinjenje kaznenih djela prijevare ili financijskog kaznenog djela ili kršenja discipline (npr. povrede unutarnjih postupaka ili prekoračenja ograničenja).

16. Funkcija unutarnje revizije

143. Ako je osnovana, funkcija unutarnje revizije treba biti neovisna i imati dostatne ovlasti, uporište i resurse. Izdavatelji ART-ova posebno trebaju osigurati da su kvalifikacije osoblja funkcije unutarnje revizije i resursi funkcije unutarnje revizije, posebno revizorski alati i metode analize rizika, primjereni veličini i lokacijama izdavatelja ART-ova te vrstama, opsegu i složenosti rizika povezanih s poslovnim modelom, aktivnostima i kulturom rizika izdavatelja ART-ova i njegovom sklonošću preuzimanju rizika.
144. Funkcija unutarnje revizije treba biti neovisna u odnosu na aktivnosti nad kojima se obavlja revizija. Funkcija unutarnje revizije ne smije se stoga udružiti s drugim funkcijama.
145. Primjenom pristupa koji se temelji na procjeni rizika funkcija unutarnje revizije treba na neovisan način preispitati usklađenost svih aktivnosti i jedinica izdavatelja ART-ova, uključujući angažiranje trećih subjekata, s politikama i postupcima izdavatelja ART-ova i s vanjskim regulatornim zahtjevima te izraziti objektivno uvjerenje o takvoj usklađenosti.
146. Funkcija unutarnje revizije ne smije biti uključena u izradu, odabir, uspostavu ili provedbu specifičnih politika, mehanizama, postupaka unutarnje kontrole ili ograničenja rizika. Međutim, to ne bi smjelo spriječiti upravljačko tijelo u upravljačkoj funkciji da traži informacije od unutarnje revizije o pitanjima povezanim s rizikom, unutarnjim kontrolama i usklađenošću s primjenjivim pravilima.
147. Funkcija unutarnje revizije treba procijeniti je li okvir unutarnje kontrole izdavatelja ART-ova, kako je utvrđen u glavi V., učinkovit i djelotvoran. Točnije, ona treba procijeniti:
- a. prikladnost okvira upravljanja izdavatelja ART-ova;
  - b. jesu li postojeće politike i postupci prikladni i u skladu s pravnim i regulatornim zahtjevima te strategijom izdavatelja ART-ova za upravljanje rizicima i njegovom sklonošću preuzimanju rizika;

- c. usklađenost postupaka s primjenjivim zakonima i propisima te odlukama upravljačkog tijela;
  - d. jesu li postupci ispravno i učinkovito provedeni (npr. usklađenost transakcija, razina stvarno nastalih rizika itd.); i
  - e. prikladnost, kvalitetu i učinkovitost provedenih kontrola i izvješćivanja koje obavljaju poslovne jedinice (prva linija obrane) te funkcija upravljanja rizicima i funkcija praćenja usklađenosti.
148. Funkcija unutarnje revizije treba posebno provjeriti cjelovitost postupaka kojima se osigurava pouzdanost metoda i tehnika izdavatelja ART-ova za kvantificiranje rizika, uključujući modele. Treba ujedno procijeniti kvalitetu i uporabu alata za kvalitativno utvrđivanje i procjenu rizika te poduzetih mjera za smanjenje rizika.
149. Funkcija unutarnje revizije treba preispitati primjerenost postupaka za izradu bijelih knjiga i njihovo odobrenje te postupaka javnog nuđenja ART-ova.
150. Funkcija unutarnje revizije treba imati neometan pristup cjelokupnoj evidenciji, dokumentima, informacijama i objektima izdavatelja ART-ova. To uključuje pristup informacijskim sustavima upravljanja te zapisnicima svih odbora i tijela koja donose odluke.
151. Funkcija unutarnje revizije treba se pridržavati nacionalnih i međunarodnih profesionalnih standarda. Primjer profesionalnih standarda na koje se to odnosi jesu standardi Instituta unutarnjih revizora.
152. Unutarnja revizija treba se provoditi redovito u skladu s planom revizije i detaljnim programom revizije uz primjenu pristupa koji se temelji na procjeni rizika.
153. Plan unutarnje revizije potrebno je sastaviti barem jedanput godišnje na temelju godišnjih ciljeva unutarnje revizije i kontrole. Plan unutarnje revizije treba odobriti upravljačko tijelo.
154. Odgovarajuće razine rukovodstva trebaju provesti formalni postupak daljnjeg praćenja u pogledu svih preporuka revizije, a one trebaju biti priopćene upravljačkom tijelu izdavatelja ART-ova i stavljene na raspolaganje nadležnom tijelu kako bi se osigurala njihova učinkovita i pravodobna primjena i izvješćivanje o tome.

Glava VI. – Upravljanje kontinuitetom poslovanja

155. Ne dovodeći u pitanje primjenjive zahtjeve iz Uredbe DORA, izdavatelji ART-ova trebaju u okviru provedbe svoje politike i planova kontinuiteta poslovanja, koji se uspostavljaju u skladu s člankom 34. stavkom 9. Uredbe (EU) 2023/1114, izraditi plan za dobro upravljanje kontinuitetom poslovanja te plan odgovora i oporavka kako bi se osigurala mogućnost neprekinutog poslovanje i upravljanje incidentima koji bi mogli poremetiti izvođenje ključnih operacija u skladu sa sklonošću izdavatelja ART-ova preuzimanju rizika i tolerancijom za

poremećaje te kako bi se ograničili gubitci i poremećaji u pružanju usluga u slučaju ozbiljnih poremećaja poslovanja. Izdavatelji ART-ova mogu uspostaviti posebnu neovisnu funkciju kontinuiteta poslovanja uzimajući u obzir kriterije proporcionalnosti navedene u glavi I.

156. Izdavatelj ART-ova oslanja se na nekoliko ključnih resursa (npr. sustave informacijske tehnologije, uključujući usluge u oblaku, komunikacijske sustave, ključno osoblje i objekte). Svrha je upravljanja kontinuitetom poslovanja smanjiti operativne, financijske, pravne, reputacijske i druge značajne posljedice nastale zbog katastrofe ili dugotrajne nedostupnosti tih resursa i posljedičnog poremećaja svakodnevnog poslovanja izdavatelja ART-ova. Ostale mjere upravljanja rizicima mogu biti usmjerene na smanjenje mogućnosti pojave takvih incidenata ili prijenos njihova financijskog učinka na treće subjekte (npr. osiguranjem).
157. Kako bi uspostavio dobar plan upravljanja kontinuitetom poslovanja, izdavatelj ART-ova treba provesti temeljitu analizu čimbenika rizika od ozbiljnih poremećaja poslovanja i svoje izloženosti tim rizicima te procijeniti (kvantitativno i kvalitativno) njihov potencijalni učinak uporabom unutarnje i/ili vanjske analize podataka i scenarija. Tom se analizom treba testirati sposobnost izdavatelja ART-ova da obavljaju ključne operacije usprkos poremećajima i ona treba obuhvatiti sve poslovne linije i unutarnje jedinice, uključujući funkciju upravljanja rizicima ili postupke upravljanja rizicima, pri čemu je potrebno uzeti u obzir njihovu međuovisnost. Rezultati analize trebaju pridonijeti utvrđivanju prioriteta i ciljeva izdavatelja ART-ova u pogledu oporavka.
158. Na temelju prethodno navedene analize izdavatelj ART-ova treba utvrditi:
- a. plan postupanja u kriznim situacijama i plan kontinuiteta poslovanja kako bi se osiguralo da izdavatelj ART-ova na odgovarajući način reagira na hitne situacije i da može obavljati ključne operacije i očuvati bitne podatke ako dođe do poremećaja svakodnevnog poslovanja; i
  - b. planove oporavka za ključne resurse i ključne ili važne funkcije kako bi se izdavatelju ART-ova omogućio oporavak od poremećaja i povratak u redovno poslovanje u odgovarajućem roku. Sav rezidualni rizik od mogućih poremećaja poslovanja treba biti usklađen sa sklonošću izdavatelja ART-ova preuzimanju rizika;
  - c. za druge aktivnosti, ili ako je nemoguće osigurati kontinuitet ključnih osnovnih funkcija, izdavatelji ART-ova trebaju uspostaviti postupke za pravodoban oporavak podataka i funkcija te pravodobnu ponovnu uspostavu svojih aktivnosti.
159. Plan postupanja u kriznim situacijama, plan kontinuiteta poslovanja i planovi oporavka trebaju se dokumentirati i pažljivo provoditi. Dokumentacija treba biti dostupna svim poslovnim linijama, unutarnjim jedinicama i funkciji upravljanja rizicima za osoblje zaduženo za postupke upravljanja rizicima te treba biti pohranjena na sustavima koji su fizički odvojeni i lako dostupni u slučaju kriznih situacija. Treba se pružiti odgovarajuće osposobljavanje. Planove

treba redovito testirati i ažurirati. Svi izazovi ili neuspjesi koji se pojave u testiranjima trebaju se dokumentirati i analizirati, a planovi se sukladno tome trebaju preispitati.

Glava VII. – Transparentnost

160. Svo relevantno osoblje u cijelom izdavatelju ART-ova treba biti upoznato sa strategijama, politikama i postupcima. Osoblje treba razumjeti politike i postupke koji se odnose na njihove dužnosti i odgovornosti te ih se treba pridržavati.
161. Upravljačko tijelo stoga treba jasno i dosljedno obavješćivati relevantno osoblje o strategijama i politikama izdavatelja ART-ova a te o njihovim izmjenama, barem u mjeri u kojoj je to potrebno za izvršavanje njihovih dužnosti. U tu se svrhu može koristiti pisanim smjernicama, priručnicima ili drugim sredstvima.